

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-200/21 - 1

Asia C-200/21

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

31.3.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunalul București (Bukarestin alioikeus, Romania)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

25.2.2021

Valittajat:

TU

SU

Vastapuolet:

BRD Groupe Société Générale SA

Next Capital Solutions Limited

Ennakkoratkaisupyyntö

[– –] Tribunalul București, kuudes jaosto [– –]

[– –] 25.2.2021 tehty ratkaisu

Valittajat: TU ja SU [– –]

Vastapuolet: Next Capital Solutions Limited, edustajanaan SC Eos Ksi România SRL, kotipaikka Bukarest [– –], ja BRD Groupe Société Générale S.A., kotipaikka Bukarest [– –]

Asiassa, jonka TU ja SU ovat panneet vireille Next Capital Solutions Limited -yhtiötä, jota edustaa SC Eos Ksi România SRL, ja BRD Groupe Société Générale S.A. -yhtiötä vastaan ja jossa on kyse täytäntöönpanon vastustamista koskevasta hakemuksesta, joka liittyy TU:n ja SU:n Judecătoria Sectorului 1:n (Bukarestin 1. alueen ensimmäisen asteen tuomioistuin) 3.7.2020 riita-asiassa antamasta tuomiosta tekemään valitukseen, Tribunalul București (Bukarestin alioikeus) teki muutoksenhakutuomioistuimena 25.2.2021 pidetyssä julkisessa istunnossa seuraavan

PÄÄTÖKSEN

Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraava ennakkoratkaisukysymys:

Onko direktiivi 93/13 esteenä Romanian siviiliprosessilain 712 §:n ja sitä seuraavien VI luvun säännösten kaltaiselle kansallisen oikeuden sääntelylle, jossa säädetään 15 päivän määräaika, jonka kuluessa velallinen voi pakkotäytäntöönpanon vastustamisen yhteydessä vedota täytäntöönpanoperusteessa olevan sopimusehdon kohtuuttomuuteen, kun otetaan huomioon, että täytäntöönpanoperusteeseen sisältyvien kohtuuttomien ehtojen toteamista koskevan kanteen nostamiselle ei ole säädetty määräaikaa ja että tällaisen kanteen yhteydessä velallisella on mahdollisuus vaatia täytäntöönpanoperusteen pakkotäytäntöönpanon keskeyttämistä siviiliprosessilain 638 §:n 2 momentin mukaisesti?

Perustelut

I. Tosiseikat

- 1 BRD Groupe Société Générale S.A ja TU tekivät 18.10.2007 luottosopimuksen [– –], jossa BRD S.A. oli lainanantajana ja TU lainanottajana. Kesäkuussa 2009 tässä asiassa vastapuolena oleva BRD S.A teki sopimuksen, jolla se luovutti valittajan kanssa tekemäänsä sopimukseen perustuvan saatavan IFN Next Capital Finance S.A -yhtiölle; elokuussa 2009 IFN Next Capital Finance S.A puolestaan luovutti saatavan tässä asiassa vastapuolena olevalle Next Capital Solutions Limited -yhtiölle.
- 2 Pannakseen täytäntöön luottosopimuksen [– –] muodostaman täytäntöönpanoperusteen Next Capital Solutions Limited haki 23.2.2015 omaisuuden hallintaa hoitavan S.C. Eos Ksi România S.R.L. -yhtiön välityksellä ulosottoa Biroul executorului judecătorească (ulosottovirasto) [– –], joka käynnisti ulosottomenettelyn [– –] 23.2.2015 päivätyn pöytäkirjan mukaisesti. **[alkup. s. 2]**
- 3 Ulosottomies antoi 24.2.2015 maksamismääräyksen sillä uhalla, että muuten ulosmitataan irtainta omaisuutta. Siinä velallinen veloitettiin yhden päivän kuluessa siitä, kun maksamismääräys oli vastaanotettu tai toimitettu velallisen kotiosoitteeseen, täyttämään BRD:n kanssa tehdyn luottosopimuksen [– –]

muodostaman täytäntöönpanoperusteen mukaiset velvoitteensa eli maksamaan luovutuksen saaneelle velkojalle seuraavat määrät: 39 176,36 Romanian leuta (RON), joka oli jäljellä ollut velan määrä, sekä täytäntöönpanokuluina 5 357,08 leuta. Samana päivänä ulosottomies määräsi ulosmitattavaksi nykyiset ja tulevat leumääräiset ja vieraan valuutan määräiset varat, joita velallisella eli TU:lla oli hänen eri pankeissa avaamillaan tileillä, ja ilmoitti tästä samaan aikaan velalliselle.

- 4 Velalliselle toimitettiin 2.3.2015 täytäntöönpanoasiakirjat (24.2.2015 päivätty täytäntöönpanomenettelyn käynnistämistä koskeva pöytäkirja, 24.2.2015 päivätty maksamismääräys, täytäntöönpanokulujen maksamista koskeva pöytäkirja, ulosoton käynnistämistä koskeva pöytäkirja, täytäntöönpanoperuste, 24.2.2015 päivätty ulosmittausilmoitus ja ulosmittauspäätös).
- 5 Sen jälkeen ulosottomies käynnisti ulosmittaustoimet. Ne koskivat yhtä kolmasosaa velallisen kuukausittaisista nettoansioista, joihin velallisella oli saamisoikeus kolmannelta osapuolelta, Total Prest 2000 S.R.L. -yhtiöltä. Ulosmittaustoimet käynnistettiin 6.3.2015 päivätyllä ulosmittauspäätöksellä, josta tehtiin samana päivänä tiedoksianto, joka toimitettiin velallisen kotiosoitteeseen jättämällä tiedoksianto postilaatikkoon 13.3.2015.
- 6 Ulosottoviranomaisen rekisteriin merkittiin 17.3.2015 velallisen vaatimus, jolla velallinen riitautti Eos Ksi României laskujen mukaan jäljellä olevan velan määrän, ja 5.8.2015 hän vaati ulosottovelallisen ominaisuudessa [– –], että syyskuusta lähtien kuuden kuukauden ajaksi hyväksyttäisiin maksusopimus, jonka mukaan kuukausittain maksettava määrä olisi 500 leuta.
- 7 Ulosottoviranomainen antoi 6.12.2018 maksamismääräyksen sillä uhalla, että muuten ulosmitataan kiinteää omaisuutta. Siinä velallinen veloitettiin 15 päivän kuluessa siitä, kun maksamismääräys oli vastaanotettu tai toimitettu velallisen kotiosoitteeseen, täyttämään täytäntöönpanoperusteen mukaiset velvoitteensa eli maksamaan velkojalle seuraavat määrät: 40 849,67 leuta, joka oli jäljellä olevan velan määrä ja kasvaisi korkoa, kunnes velallinen maksaisi sen kokonaisuudessaan, ja 5 437,08 leuta täytäntöönpanokuluja, sillä uhalla, että velallisen omistama osuus Bukarestissa sijaitsevasta kiinteistöstä otettaisiin pakkotäytäntöönpanon kohteeksi [– –].
- 8 Velallinen ilmoitti vastustavansa täytäntöönpanoa ja väitti, että pakkotäytäntöönpanon käynnistämistä koskeva oikeus oli vanhentunut. Asia tuli vireille Judecătoria Sectorului 1 -tuomioistuimessa [– –] ja ratkaistiin riita-asiassa annetulla tuomiolla nro 2090/2019, joka sai lainvoiman, kun siitä tehty valitus hylättiin. Asiassa vahvistettiin lopullisesti, että kyseinen vastustaminen (jonka yhteydessä pakkotäytäntöönpanon käynnistämistä koskevan oikeuden vanhentumiseen oli vedottu) oli tehty liian myöhään.
- 9 Velallinen ilmoitti 17.2.2020 vastustavansa täytäntöönpanoa. Asia tuli vireille Judecătoria Sectorului 1:ssa [– –], jossa velallinen vaati tuomioistuinta toteamaan,

että asian käsittelyn avaamista koskevan maksun perimistä koskeva ehto ja luoton hallinnointia koskevan kuukausimaksun perimistä koskeva ehto olivat kohtuuttomia, ja kumoamaan [ulosottoviraston] rekisteriin merkityt täytäntöönpanomenettelytoimet [– –] todettuaan riidanalaiset ehdot kohtuuttomiksi. Vaatimuksensa perusteluissa velallinen katsoi, että kyseisten ehtojen perusteella laittomasti ulosmitatut määrät tuli palauttaa.

II. Asianosaisten vaatimukset ja perustelut

- 10 Asiassa vastapuolena olevat Next Capital Solutions LTD ja BRD Groupe Société Generale S.A. ovat katsonneet, että t yt nt onpanon vastustaminen tehtiin liian myrh h n: ne toteavat, että Romanian siviiliprosessilain 715 §:n 1 ja 2 momentin nojalla m ar aika, jonka kuluessa pakkot yt nt onpano voidaan riitauttaa, alkoi kulua jo 2.3.2015, kun [alkup. s. 3] ensimmäiset t yt nt onpanoasiakirjat annettiin tiedoksi velalliselle. Lisäksi velallinen sai tietä pakkot yt nt onpanosta jo ensimmäisen ulosmittauser n ajankohtana 8.4.2015 päivätyn kuitin [– –] sekä 5.8.2015 päivätyn hakemuksen ja maksusitoumuksen mukaisesti; j lkkimm inen p iv m ar a on ajankohta, josta lähtien m ar aika kannekirjelmässä esitettyjen vastustamisperusteiden esittämiseksi alkoi kulua. Näin ollen, kun otetaan huomioon ajankohta, jolloin ensimmäiset t yt nt onpanoasiakirjat annettiin tiedoksi (2.3.2015), ja etenkin ajankohta, jolloin ensimmäinen ulosmittaus tapahtui (8.4.2015), ja toisaalta ajankohta, jolloin t yt nt onpanoa vastustettiin (28.12.2018) yli kolme vuotta sen jälkeen, kun tieto t yt nt onpanosta oli saatu, on vaadittu, että t yt nt onpanon vastustaminen on hylättävä myrh styneen .
- 11 Velalliset ovat vedonneet siihen, että vastustaminen on tehty [Euroopan unionin tuomioistuimen] marraskuussa 2019 asiassa C-75/19 antaman m ar yksen mukaisesti.

III. Menettelyn kulku

- 12 Ensimmäisen asteen tuomioistuin hyväksyi myrh stymist  koskevan väitteen ja hylkäsi tästä syystä t yt nt onpanon vastustamista koskeneen asian Romanian siviiliprosessilain 71[5] §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla ja unionin tuomioistuimen marraskuussa 2019 antaman m ar yksen perusteella katsoen, että viimeksi mainitulla m ar yksell  on tosin asetettu velvollisuus antaa kuluttajalle mahdollisuus vedota sopimusehtojen kohtuuttomuuteen, mutta se ei merkitse sitä, ettei tällaisen kanteen nostamiselle olisi m ar aika. Tältä osin tuomioistuin totesi seuraavaa:

”Kyseisessä asiassa unionin tuomioistuin ei todennut mit n uutta, koska yksimielisesti tunnustettiin, että kuluttaja voi aina missä tahansa menettelyssä vedota ehtojen kohtuuttomuuteen.

Kyseisessä asiassa [unionin tuomioistuin] lisäksi ainoastaan totesi, että kuluttaja ei menetä oikeuttaan vedota ehtojen kohtuuttomuuteen t yt nt onpanon

vastustamisen yhteydessä siitä huolimatta, että sen jälkeen, kun siviiliprosessilakia muuttanut laki 310/2018 tuli voimaan, kuluttajalla on ollut käytettävissään vaihtoehtoinen muutoksenhakekeino, nimittäin tavanomainen muutoksenhaku, mitä kansallisessa oikeudessa ei kuitenkaan kyseenalaistettu.

Koko argumentaatiossa, jonka [unionin tuomioistuin] asianomaisen tuomion tueksi esitti, pidettiin merkityksellisenä sitä, että täytäntöönpanon kuluessa täytäntöönpanoa vastustettaessa on välttämätöntä voida vedota ehtojen kohtuuttomuuteen; merkityksellisenä ei sen sijaan pidetty täytäntöönpanon vastustamista keinona, jolla pakkotäytäntöönpanoa voitaisiin milloin tahansa vastustaa.”

- 13 Tribunalul Bucureștissa on parhaillaan vireillä tämän asian valittajien ensimmäisen oikeusasteen tuomiosta tekemä valitus, jossa vaaditaan myöhästymistä koskevan väitteen hylkäämistä ja kanteen hyväksymistä.

IV. Oikeusperusta

Unionin oikeuden säädösperusta:

- 14 Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29 [– –], jäljempänä direktiivi 93/13/ETY).

Kansallinen oikeus:

- 15 Elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisten sopimusten kohtuuttomista ehdoista 6.11.2000 annettu laki nro 193 (Monitorul Oficial al României, osa I, nro 560, 10.11.2000), sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi vuonna 2014 (jäljempänä laki 193/2000), jonka 1 §:ssä säädetään elinkeinonharjoittajille kielto sisällyttää kohtuuttomia ehtoja kuluttajasopimukseen ja 6 §:ssä säädetään, että tällaiset ehdot ovat kuluttajiin nähden vaikutuksettomia. Saman lain 14 §:ssä säädetään, että kuluttajilla, joille aiheutuu vahinkoa lain säännösten vastaisista sopimuksista, on oikeus saattaa asia tuomioistuinten käsiteltäväksi siviililain ja siviiliprosessilain säännösten mukaisesti. **[alkup. s. 4]**
- 16 Siviiliprosessilaista 1.7.2010 annettu laki nro 134 (Monitorul Oficial al României, osa I, nro 247/2015, jäljempänä siviiliprosessilaki), jonka 712 §:n 1 momentissa pakkotäytäntöönpanon osapuolille tai siitä vahinkoa kärsiville annetaan oikeus vastustaa pakkotäytäntöönpanoa, ulosottomiehen tekemiä päätöksiä ja kaikkia täytäntöönpanotoimia. Saman pykälän 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta vastustaa täytäntöönpanoa siinäkin tapauksissa, että täytäntöönpanoperusteen merkityksestä, ulottuvuudesta tai toteuttamisesta tarvitaan selvennystä.
- 17 Täytäntöönpanon vastustamisen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevan siviiliprosessilain 713 §:n 2 momentissa säädetään, että kun pakkotäytäntöönpanoon ryhdytään muun täytäntöönpanoperusteen kuin

tuomioistuinratkaisun nojalla, velallinen voi täytäntöönpanon vastustamisen yhteydessä vedota myös täytäntöönpanoperusteen perusteena oleviin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin ainoastaan siinä tapauksessa, ettei laissa tällaisen täytäntöönpanoperusteen osalta säädetä nimenomaisesti sen kumoamista koskevasta menettelyllisestä oikeussuojakeinosta. Saman pykälän 3 momentin mukaan sama asianosainen ei voi vastustaa täytäntöönpanoa uudelleen sellaisilla perusteilla, jotka olivat jo olemassa ensimmäisen vastustamisen ajankohtana.

- 18 Määräaikoja koskevan siviiliprosessilain 715 §:n 1 momentissa säädetään, että täytäntöönpanoa voidaan vastustaa 15 päivän kuluessa siitä, kun täytäntöönpanoa vastustava henkilö on saanut tietää vastustettavasta täytäntöönpanotoimesta; täytäntöönpanoa vastustavan velallisen osalta määräaika lasketaan siitä ajankohdasta, jolloin velallinen sai täytäntöönpanopäätöksen tai maksamismääräyksen, tai siitä ajankohdasta, jolloin velallinen sai tietää ensimmäisestä täytäntöönpanotoimesta. Saman pykälän 3 momentissa säädetään, että täytäntöönpanoperusteen merkitystä, ulottuvuutta tai toteuttamista koskevaan selvennykseen liittyvä vastustaminen on mahdollinen milloin tahansa siihen asti, että oikeus pakkotäytäntöönpanon saamiseen vanhentuu.
- 19 Saman lain 720 § koskee vastustamisesta annetun päätöksen vaikutuksia, ja sen 1 momentissa säädetään, että jos täytäntöönpanon vastustaminen hyväksytään, tuomioistuimen on asian kohde huomioon ottaen tapauskohtaisesti joko oikaistava tai kumottava vastustamisen kohteena ollut täytäntöönpanotoimi, määrättävä täytäntöönpanon kumoamisesta tai päättämisestä ja kumottava täytäntöönpanoperuste tai selvennettävä sitä.
- 20 Lain 638 §:n 2 momentissa säädetään, että luottosopimuksen kaltaisen täytäntöönpanoperusteen täytäntöönpanon keskeyttämistä voidaan vaatia myös kyseisen täytäntöönpanoperusteen kumoamiseksi nostetun kanteen yhteydessä; tällöin sovelletaan samoja menettelysääntöjä kuin sovelletaan täytäntöönpanon vastustamisen yhteydessä esitettyyn täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevaan vaatimukseen, nimittäin lain 719 §:ää.

V. Ennakkoratkaisukysymys

Ennakkoratkaisupyyntön oikeusperusta:

- 21 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artikla.

Ennakkoratkaisukysymysten perustelut:

- 22 Nyt tarkasteltavassa tapauksessa esiin nousee kysymys siitä, miten direktiiviä on tulkittava sen suhteen, että kuluttajalle on tarpeen taata oikeus vedota sopimusehtojen kohtuuttomuuteen milloin tahansa pakkotäytäntöönpanon kuluessa vastustamalla täytäntöönpanoa, vaikka kuluttaja voisi myös nostaa asiaa koskevan kanteen ja vaatia sen yhteydessä pakkotäytäntöönpanon keskeyttämistä.

Kysymys on aiheellinen yhtäältä siksi, että täytäntöönpanoasian käsittelevä tuomioistuin voi myös ratkaista täytäntöönpanotoimien pätevyuden samassa tuomiossa, ja vain se voi tehdä ratkaisun täytäntöönpanoperusteen pätemättömyyden vaikutuksista pakkotäytäntöönpanomenettelyyn. Toisaalta unionin tuomioistuin totesi asiassa C-75/19 [alkup. s. 5] 6.11.2019 antamassaan määräyksessä, että direktiiviä 93/13/ETY on tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansallisen oikeuden säännökselle, jonka mukaan kuluttajalla, joka on tehnyt luottolaitoksen kanssa luottosopimuksen ja jota vastaan kyseinen elinkeinonharjoittaja on käynnistänyt pakkotäytäntöönpanomenettelyn, ei ole oikeutta vedota kohtuuttomien ehtojen olemassaoloon tällaisen menettelyn vastustamiseksi sen jälkeen, kun on kulunut 15 päivää siitä, kun tieto kyseisen menettelyn ensimmäisistä asiakirjoista on saatu, tilanteessa, jossa kuitenkin kohtuuttomien ehtojen olemassaolon toteamista koskevan kanteen nostamiselle ei ole säädetty määräaika eikä täytäntöönpanon keskeyttäminen ole sallittua ennen kuin riita on ratkaistu. Koska nyt tarkasteltavassa tapauksessa tilanne on vastaavanlainen kuin asiassa C-75/19 mutta eroaa siitä unionin tuomioistuimen tarkastelemien keskeisten seikkojen osalta, direktiiviä on tarpeen tulkita pitäen silmällä myös sellaista tilannetta, että kanteen nostaminen mahdollistaa yleisesti sovellettavien sääntöjen mukaan pakkotäytäntöönpanon keskeyttämisen.

- 23 Jos kysymykseen vastataan myöntävästi, kansallisen tuomioistuimen on löydettävä laillisuusperiaatteen rajoissa sellainen pakkotäytäntöönpanoa koskevien kansallisten normien tulkinta, joka antaa kuluttajalle kansallisen oikeusjärjestyksen rajoissa mahdollisuuden vastustaa sopimusehtojen kohtuuttomuuteen perustuvaa täytäntöönpanoa senkin jälkeen, kun siviiliprosessilain 715 §:ssä säädetty 15 päivän määräaika on kulunut.
- 24 Ellei kansallinen tuomioistuin löydä tällaista tulkintatapaa, on tarpeen saada vastaus kysymykseen, velvoittaako siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin katsoo, ettei kansallisella prosessilainsäädännöllä pystytä takaamaan direktiivistä (tässä tapauksessa direktiivistä 93/13) johtuvien oikeuksien tehokasta suojaa, tämä tulkinta jäsenvaltion jättämään soveltamatta 715 §:n kaltaisen prosessioikeudellisen säännöksen, jossa säädetään täytäntöönpanon vastustamiselle asetetusta määräajasta.